

Q U A E S T I O M E D I C A.

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE
discutienda in Scholis Medicorum die Jovis 8. Januarii.

M. PETRO POURRET, unici Regis Fratris Medico
ordinario, Doctore Medico, Præside.

An venæ sectio jugulat in apoplexia?

I.

CEREBRUM, sensus, motus, rationis, imaginationis, & memorie sedes ac
domicilium, homini, expresso divinitatis simulacro, & natura delitiis, quam
cæteris animantibus, amplius & præstantius datum est, mirabilis partum tex-
tura, & varietate concinnatum, innumerisque arteriarum rivulis irrigatum, à corde
microcosmi fonte, vitæque scaturigine suppeditatis. Quæ dum sese tortuoso pte matris
fulcimento, in penitissimas cerebri partes insinuant, huic convenientem alimoniam, &
vitam liberaliter largiuntur, ubet neætaris arteriosi, & spirituum vitalium, in fini-
stilo cordis sinu, nativi calotis foco, beneficio respirationis usu, aëris mistura genitorum,
materiamque eudendis animalibus spiritibus aptam subministrant, aëris per nares inspi-
rati opera: quibus veluti tot radiis, coruscans anima, universum, momento temporis,
irtadiat corpus, ad sensum & motum singularum corporis partium, extra cerebri limi-
tes, & ad principes edendas functiones, intra cerebri cancellos. Naturalis hæc, factæ
hujus palladis arcis, metropolis frigidæ humidi & glutinosi, perturbatur œconomia, plu-
ribus quibus obnoxia est morbis, insigne gravioribus, quo optimi corruptio pessima au-
dit. Inter quos non raro grassantur, omnesque tam nobilis somnus immortalis, obscu-
rant, & concurvant facultates, affectus soporosi, coma, Lethargus, Carus, catoche,
& apoplexia; quorum omnium causa, morbus similaris, communis, organicus, po-
tissima verò obstructio liberum prepediens spirituum vitalium commeatum, à corde
ad cerebrum, & animalium à cerebro ad inferiores partes.

I I.

CATAPHORICI isti capitil affectus non leviter inter se discrepant, licet ab
iisdem, aut similibus evanescantur causis. Coma seu cataphora phantasæ infirmæ
symptoma est in actione imminuta sensus communis, qui torpens spiritus animales ad
externos sensus, non nisi ægrè diffundi finit, nec ab iis accepta agnoscit ac dijudicar ob-
jecta; suumque debet ortum vaporis aut humoris crasso. Coma duplex, somniferum quod
simplex est, à difficulti expergefactione, in quo pendula æger dormit mandibula; aliud vi-
gil & compositum à pituita & bile in cerebro congestis; quatum mistione monstrum bi-
ceps nascitur, typhomania, quasi attonita insania, qua ratione fuit soporatus hermocra-
tes; dignoscitur dormiendi impotentia, jactatione, & delirio; utriusque comatis com-
mune est oculis, veluti somno æctissimo connivere. Lethargus sopor est inexpugnabilis
cum febre lenta, celeri oblivione, & delirio, à pituita excrementitia, aut pituitoso san-

guine, intra cerebri substantiam putrescentibus. Carus apoplexiæ anteambulo atque pœ-
ludium, sopor gravis est & profundus, qui sensum motumque adimit, libera respiratione,
quo uno distinguitur ab apoplexia, nec in paralysum definit. Oriuntur ab intemperie frigida
& humida calorem nativum obruent, stuporem, & animi ignaviam inducent, ab atonta-
tione ventriculorum cerebri, obdictione, oppressione, vel connivente, interdum à cras-
sis ad caput halitibus elatis, à fumo carbonum, ab odore quandoque & fragrantia, ut de
fabæs profertur, à musto consimile accersitur malum, ab iœtu, ut male admoto trepano,
altius impresso modiolo: ita ut ex attritu ossium ventriculi potissimum antici oppriman-
tur: undè à capitis iœtu, stupor malum, & quorum cerebrum concussum aliqua ex causa
est, eos repente obmutescere necesse est. Accidit & muscularum temporum compressione,
aut phlegmone. Catoche seu catalepsis, subita quædam est detentio seu occupatio animæ
& corporis, qua qui corripitur drepente in illo permanet habitu, quo correptus est; ita
ut symptoma sit in sensuum externorum & internorum, tactus potissimum, ac voluntati
motus abolitione, excepta respiratione: imò præcipua hujus symptomatis idæa in re-
pentina immobilitate & aphonia, cum oculorum inconvenientia sita est, à congelatione, &
spirituum immobilitate, quam vapor quidam figens invexit, sic cataleptici apertis oculis
cernere videntur, ut qui per nives in alpibus obriguerunt.

III.

AΠΟΠΛΥΤΕΙΑ ἐπὶ τῷ πατεράντειῳ à percutiendo nomen habet, quod mens eo morbo
conciuntur, & percussa velut jaceat & intercipiatur. Qui enim ea corripuntur,
veluti syderati, de cœlo percussi, & fulmine tacti corrunt, nullisque mali indicii, præ-
currentibus, repente concidunt, quasi *έξαση* patientur solo spiritu & pulsu à mortuis
distinguntur. Apoplexia est, repentina sensus, motus, omniumque animalium, & prin-
cipium functionum privatio, quod idem est ac, mentis & universi corporis syderatio,
& resolutio, ab interceptione spirituum. Distinguuntur ab epilepsia, in quanom abole-
tur, sed depravatur facultatis animalis motus, & à syncope; in qua pulsus languet, aut
nullus percipitur. Triplex est, maxima seu acutissima, in qua de repente totum corpus
sensu motu, & spirandi munere caret, ac proinde vita, cum viventem respirare necesse
sit, qua statim jugulat, & subita morte perimit. Altera fortis, in qua respirant æsti,
cum magna vi, que aliquas dat vita inducias, brevi ægros interemptura, maximè si cum
tertore spuma circa os apparerit. Tertia, à superiorum comparatione debilis à qua,
licet non ita d. scilicet animam ducant apoplectici, pauci tamen evadunt, quos æquus
amavit Juppiter, nec nisi hæredes paralyeos, longorumque morborum, excusso natura
& artis ope, cerebri humore in partes vicarias, spinalem medullam, & nervorum origi-
nem. Plurima, huic malo occasionem præbent: ut alimenta polytropha, habitus athle-
ticus, periculi plenus, nisi sanguinis missione solvatur quam primùm, ingluvies, cruditi-
tas, vita deses, somnus, qui, licet dono divum gratissimus, alternas reparet vigilias, si
tertiam vitæ partem excedat, cerebrum gravat excrementis, sicut vinum, liberalius epo-
tum, sumis & vaporibus. Insignis qualibet evacuatio, præter naturæ leges feminis, &
sanguinis. Supressio solemnis evacuationis, ut urinæ, cujus in cerebrum refluxus, mul-
totes eam peperit, sicut hæmorroidum, cataminion, lochyorum, hæmorragias. A quibus
omnibus, sobolescit apparatus morbosus, *εὔρεσης*, interna morbi hujus, causa.

IV.

OBSTRUCTIO, apoplexiæ in cerebro parit, ex abundantia, scèpiis, quando-
que ex vitiola qualitate succorum, utraque vel separatum, vel simul: dum inter-
ceptis, vel compressis carotidibus arteriis, aut rete mirabili arterioso, spiritus vitalis
aditu è corde ad cerebrum prohibetur, vel occlusis ventriculis, cerebri, nervorumque

Principiis, & irrigata ejusdem substantia medullari, spiritus animalis intercipitur, & à cerebro, exitu præpeditur, ad organa sensus & motus, vel apertis sanguinis copia, fervore, impetu, aut disruptis vasis phlogosi laborans cerebrum inundat luxurians sanguis, ita ut ictus sanguinis incertos syderet, celeriterque suffocet. Qui si in minori copia in ventriculos effundatur, non illico vitam plenumque adimit: iisque, ut plurimum, observantur, faciei rubores, oculorum constantia, manuum portætiones, dentium stridores, pulsus, maxillarum contracção, refrigeratio extremitatum. Obstruuntur & ventriculi, ab humore pituitoso, seroso, melancolico, flatulento; à quibus, impeditis pariter ductibus, per quos sit libera, spirituum animalium diadosis ad inferiores partes, accidit aphonia; cui supervenientis febris non parvam salutis spem ad fert; inter causas non omittendus tumor coartans. Huic ergo præcepti affectui, ejusque variis causis, ut occurrat vir medendi peritus, alter homini Deus, sedulam adhibeat diligentiam, & festinanter ^{ad hanc} exequuntur, si qua salus sperari possit, remedia scilicet tam gravi edomando affectui patria, que in tribus remediorum generibus posita sunt, avertentibus, discutientibus, & evacuantibus. A capite, tanti mali sede, avertunt, enemata acris, sopitam, & sepultam natum, sub humorum pondere gementis, vim excitando, & humores desultotios, hue & illuc fluctuantes, revellendo. Cucurbitulae, cum profundo scarificatu, humeris affigendæ: magna vesicatoria atque sternutatoria, seto in collo, cum frequenti traductione funiculi. Ligature extremitatum dolorifica. Discutiunt pullus hieræ, aquæ cephalicae, admotiones animalium, frictions, concussions & commotiones corporis, sal oti immisum. Odores graves, naturam excutientes, qualis ex spiritu ammoniaco patatur, & castoreo, cum aceto. Quæ omnia in præcipiti peticulo recte sunt, alias quæstenda, quæ potiora sunt, quam dulci morte perire. Verum si hygemonicis conferantur, præsidii catharsi, & venælectionis, levioris erunt armaturæ præsidia. Purgatio, in eadem pituitosa, serosa, melancolica, causas morbificas vacuat, & è longinquò trahit, ex vehementioribus instituenda, catharticis, vel emeticis, aut mistis utrisque; à quibus, manus non est removenda, donec, irriguum liberetur cerebrum, aut vires fatigant, etiam in poru ordinario adhibenda. Vacuat tandem, phlebotomia, in apoplexia, semper, oppressis viribus, non exoluris, præmittenda purgationi. Hæc enim, inter remedia medicinae palmaria principem locum tenet, sed quæ propter dolor, stuporis & insensitatem plena opinio, vulgi animos pervasit, piaulum esse apoplexiæ venælectione curare: à qua longè dissidet, optimus quisque medendi artifex. Is unam in ore habet venælectionem, in sanguinea, multoties, celeriterque iterandam, quia periculum in mora, in aliis vero speciebus, illico inchoandam curationem ab hygemonicis hoc præsidio, mittendumque in minori copia sanguinem proportionem plenitudinis, virium, temperamenti, ætatis, & sanguinis fluentis impetu.

V.

PHLEBOTOMIAE celebrandas, cum verae indicationes sint, motbi magnitudine, & virium robur. Nemo inficias eat deberi illico magnum, genitosum, & efficax præsidium, hinc imminentem, & præsentem, magno, vehementi, peractuo morbo, breviter & periculosisimè sua percurrenti tempora, ut avertatur, & præcaveatur impendens malum, in præviis capitib[us] doloribus, gravi in somnum propensione, stupore, vertigine, tintinnitu aurium, incubo, segnitie, oblivione, voce tremula, aut immunita, dentium stridor, paralyse, aliisque futuræ apoplexiæ signis, maximè, si huic affectui, sine opportunitate, paralysia, brevis & angustæ cervicis. Præsentis vero apoplexiæ, ut percurenatur præstib[us] venælectione, quæ vacuat, revellit à partibus affectis, derivat, aperit & solvit obstruktionem, illius parentem, aut adjutricem causam, motum præternaturalem sanguinis, & humorum peccantium compescit, & frenat, calorem nativum per obtutum &

4

suffocatum nimio pondere gravante, & ob interceptum spirituum effluvium, ventilat recreat, & corpus fluidum reddit, ad commodiorem catharsim circa tarsum ullam. Nec solum vena brachii, quæ plurimum, & velocissime, ex iis quæ principes sunt partibus, educit, tundenda: sed & saphæna, jugularis, vena aut arteria temporalis, ad revulsione, & derivationem, eaque copia fundendus sanguis, quæ par sit vincendo morbo, inspecta secundum habitum, atatem, pluris minoris ratione. Hac arte levata, quæ corpus nostrum regit natura, prima morborum medicatrix, exonerataque parte oneris, quo velut sarcina, premitur reliquam materiam facilius vincit, & à valis majoribus, regiaque sede, causas morbum committentes ad *reponere* deducit, leviorem morbum paritura, occlusas venatum & arteriarum scaturigines expedit, cohaerentes meatus & interclusam consensionem referat, putredinem, si quæ sublî, inminuit, & nequam capiti laboranti infensius humor, minatur ruinam, tandem assequatur, fæliciter avertitur, nulla ætas, nulla regio hoc præsidium salutare respnit; cuius flabellatione temperatur peregrinus calor, humores obstruentes torrens, glutinans, & densans, ventilatur sanguis cum præcordiis, & cerebrum, quod spiramenteorum obstrutio præfocat, impensè recreatur, & levatur: siveque, deplete universo corpore, ejusque valis patentibus, ut potè liberioribus & expeditioribus, cum *expulsione* humores excluduntur, purgationis ope, liberiorque redditur intricatorum spirituum excursus; ab hac verò corporis, humorumque temperie & plenioris aëris accessione, non potest jugulari apoplecticus, dum ductus & vasa quæ à copiosori sanguine intumescebant, per idoneam sanguinis missionem, intra naturæ instituta, subsident, virtus autem sic unita fortior redditur ad humoris noxii exclusionem: quid plura: nonne hæmorrhoides, apoplectis supervenientes, salutares, in naturæ operibus: sic arte, & consilio medici, naturæ, rectè agentis æmuli, facta detraetio sanguinis in apoplexia, pace celsi dixerim, non occidit, sed liberat, ut ad hanc confugiendum sit tanquam ad lacram anchoram, quod in sanguinea, causam antecedentem & conjunctam tollat, & in aliis speciebus, deplete, ventilet, & revellat.

Ergo vena sectio non jugulat in apoplexia.

Domini Doctores disputaturi.

*M. Carolus Le Long.
M. Ludovicus Morin.
M. Petrus Lombard.*

*M. Philippus Matthon.
M. Raymundus Finot.
M. Robertus Raoul.*

*M. Joannes de Bourges.
M. Michael de la Vigne.
M. Petrus Perreau.*

Proponebat Parisiis PONTIUS MAURIN, Parisinus,
Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1682.

P A R I S I I S ,
Apud Franciscum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.